

Een vruchtbaar stageland, klaar om ontdekt te worden

SURINAME

Een gastvrij en schitterend Midden-Amerikaans land dat kansen biedt voor ondernemerschap en onderzoek. Thomas Lans prijft Suriname aan als stageplek voor ondernemende mbo'ers groen en hao-studenten.

TEKST EN
FOTOGRAFIE
thomas lans
BEWERKING
marleen schepers

Anil Ramdas weet in zijn boek 'Paramaribo, de vrolijkste stad in de jungle' Suriname als geen ander te typeren. Suriname is een land van tegenstellingen. Grote villa's naast houten krotjes, moderne auto's naast traditionele korjalen (kano's), sterke familiebanden naast zelfverrijking. Ook in de agrarische sector zijn deze tegenstellingen zichtbaar. Suriname is vruchtbaar. Het klassieke verhaal is dat je maar een stok in de grond hoeft te steken om een boom te laten groeien. Nu is dat misschien wat overdreven, maar overal groeien groenten en fruit. Van dagoebblad en klaroen langs de slootranden tot mango's en papaja's in elke tuin.

Landbouw 'erbij'

Dit vruchtbare potentieel wordt nauwelijks benut. Het zijn alleen rijst, bacoven (bananen) en, op kleine schaal, groenten die worden geëxporteerd en dat terwijl met een bevolking van slechts 500.000 zielen veel meer producten geëxporteerd kunnen worden. De lage productiviteit heeft verschillende oorzaken, zoals de slechte toegang tot landbouwkrediet, geringe planologische bescherming van landbouwgrond, infrastructurele problemen en het

uitblijven van innovaties en modernisering. Structureel is het imago-probleem van werken in de agrarische sector en het hieruit voortvloeiende gebrek aan competente mensen in die sector. Surinamers associëren land- en tuinbouw nog steeds met kolonialisme, slavenarbeid, lage lonen en fysiek zwaar werk. Daarbij komt dat veel 'boeren' de land- en tuinbouw er vaak 'bij doen'; het wordt niet als serieus ondernemerschap gezien. Geschat wordt dat zestig á zeventig procent van boeren en tuinders ook een baan bij de overheid heeft.

Agrarische opleidingen in Suriname hebben hier last van, waardoor nieuwe kennis en kunde maar mondjesmaat de sector in stromen. Zo heeft de Anton de Kom Universiteit van Suriname al jaren te kampen met een lage instroom van studenten voor haar agrarische bachelor-richtingen.

Werken met slimheid

Toch staat de sector niet stil. Diverse initiatieven zijn gericht op het professionaliseren en beter benutten van het potentieel ervan. Naast allerlei kortere projecten, vaak met Nederlandse middelen gefinancierd, zijn er minder bekende initiatieven vanuit de sector zelf.

Een van die initiatieven is het

Suriname

Suriname ligt aan de noordoostkust van Zuid-Amerika. Het grenst verder aan Frans Guyana, Guyana en Brazilië. Het land is vier keer zo groot als Nederland en heeft nog geen 500.000 inwoners. Het merendeel hiervan woont in de noordelijke steden langs de kust, van wie ruim de helft in de hoofdstad Paramaribo.

De agrarische sector van Suriname bestaat uit landbouw, veeteelt en visserij. In 2009 droeg deze met 6,9 procent bij aan het Bruto Binnenlands Product.

Sinds 1975 is Suriname een onafhankelijke staat; voor die tijd was het een kolonie van Nederland. Na een staatsgreep in 1980 was er een dictatuur, maar vanaf 1991 herstelde de democratie zich. In augustus jongstleden werd Desi Bouterse tot de nieuwe president van Suriname gekozen.

project Wroko Nanga Koni. Het merendeel van de Surinaamse groentetelers geeft de oogst mee aan een opkoper die zorgt voor verkoop in de stad. Deze extra schakel maakt de telers afhankelijk en de winstmarges klein. Bovendien is er geen direct contact met de klant. Het tuinbouwcollectief Saramacca tracht in een samenwerkingsverband van boeren deze situatie te veranderen en tegelijkertijd nieuwe markten aan te boren. Uniek, want samenwerkende boeren zijn in Suriname zeldzaam. In Wroko Nanga Koni (werken met slimheid) nam het collectief in juli 2010 de stap om zelf de groenten te verkopen op de markt. Het project, aangejaagd door The Caribbean Institute, heeft niet alleen als doel de boeren minder afhankelijk te maken van opkopers, maar ook ze bewust te maken van hun productieproces, om uiteindelijk om te schakelen naar een meer biologische manier van telen. Verbetering van vakmanschap, management en ondernemerschap gaan in dit project dus hand in hand.

Onderzoeksgericht

Een ander voorbeeld van een initiatief uit de sector komt van het jonge bedrijf Sofraxa dat nieuwe sierteeltgewassen teelt. Het bedrijf is dit jaar gestart met de teelt van

kurkuma, een bloeiende plant uit de familie van de gemberachtigen. Anders dan bij de traditionele kwekerijen in Suriname worden de bloemen geteeld in een kas die is voorzien van geautomatiseerde klimaatbeheersing- en irrigatiesystemen. Hierdoor kan het bedrijf jaarrond bloemen kweken voor lokale en exportmarkten. De moderne teeltmethode, het geteelde gewas en de onderzoeksgerichte werkwijze van Sofraxa zijn bijzonder in Suriname. Het bedrijf besteedt veel aandacht aan onderzoek voor verbetering van de teelt, de kwaliteit van het eindproduct en optimalisering van marketing en afzet. Hierbij werkt het samen met onderzoekers van het Surinaamse ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij en het centrum voor Landbouwkundig onderzoek Suriname (CELOS). Door met collega-bedrijven en onderzoeksinstituten kennis en ervaringen te delen, wil Sofraxa bijdragen aan de broodnodige modernisering van de Surinaamse tuinbouwsector.

Stagiaires

Paramaribo barst van de Nederlandse en Vlaamse stagiaires. Het merendeel werkt in het onderwijs en de zorg; slechts een handjevol heeft een 'groene' achtergrond. Dit

Stage in Suriname?

- + Nederlandse taal
- + gastvrij: huisvesting makkelijk
- + veilig en makkelijk bereikbaar
- + klimaat en culturele diversiteit
- bureaucratisch
- visum max. drie maanden
- stroeve politieke relatie met Nederland
- weinig geregeld en geregistreerd

komt onder andere door de kleinschaligheid van de Surinaamse land- en tuinbouw en de onbekendheid van Suriname als stageland. Door nieuwe ontwikkelingen zoals de genoemde samenwerkingsverbanden en moderne kasteelt, ontlopen zich meer mogelijkheden voor stagiaires van groenopleidingen.

Een student die hiervan heeft geprofiteerd is Ray Jubitana (CAH Dronten), die oorspronkelijk uit Suriname komt. Tijdens zijn stage bij Unifood Suriname N.V. nam hij het registratiesysteem van het bedrijf onder de loep, met het oog op Global Gap certificering. Die certificering is noodzakelijk voor het exporteren van groenten of het verwerken tot bijvoorbeeld wokgroenten voor de Nederlandse markt. Ray heeft hierover een aantal concrete aanbevelingen gedaan voor Unifood.

Een ander voorbeeld van een stage is die van studenten van de HAS Den Bosch Gerben Ketels en Kees van Hal bij The Caribbean Institute. Zij deden marktonderzoek op de belangrijkste markten van Para-

In deze moderne kas worden het hele jaar bloemen gekweekt

maribo om meer te weten te komen over de ideeën van consumenten. De uitkomsten van hun onderzoek worden gebruikt in trainingen voor het genoemde Wroko Nanga Koni-project.

Boeiende combinatie

Dat tijden en inzichten in het land aan het veranderen zijn – niet alleen vanuit sector, maar ook vanuit de politiek – werd duidelijk bij de campagne voor de parlementsverkiezingen van mei 2010. Praktisch alle politieke partijen hamerden op het versterken van de land- en tuinbouw. In Suriname liggen kansen op het gebied van samenwerking tussen bedrijven en verticale samenwerking in de keten: export, logistiek, verpakking en allerlei innovatieve ideeën zoals specialty crops, geteeld in kassen.

Een sector waarin vakmanschap, management en ondernemerschap centraal horen te staan, vraagt om deskundigen. Stagiaires, maar ook kleinschalige toegepast onderzoek

Het Surinaamse groen bedrijfsleven biedt mogelijkheden voor studenten uit Nederland

kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan deskundigheidsbevordering. Het Surinaamse groene bedrijfsleven biedt interessante mogelijkheden voor studenten uit het mbo, hbo en wo die teeltkundige of management- en ondernemerscompetenties willen combineren met een verblijf in de vrolijkste stad in de jungle.

> [Meer info over Suriname en de mogelijkheden als stageplek op www.groenonderwijs.nl.](http://www.groenonderwijs.nl)

Thomas Lans is universitair docent bij de leerstoelgroep Educatie- en Competentie Studies van Wageningen Universiteit en mede-eigenaar van Quente, een bedrijf dat zich richt op versterking van ondernemendheid en ondernemerszin in onderwijs en MKB. Dit artikel is gestoeld op zijn ervaringen gedurende een studieverlof in Suriname. thomas@quente.nl, www.quente.nl.

advertentie

PRIJSBALANS GEGARANDEERD!

Gegarandeerd meesterschap

Jowi en prijsbalans: IPC Groene Ruimte hanteert een “fully loaded” prijs die je zelf passend kunt maken. Met andere woorden: binnen elk budget is een passend programma mogelijk. Met behulp van een handige online tool op onze website kunt u uw eigen keuzes maken. Wat ook uw keus is wij borgen een prima basiskwaliteit en zijn daarmee niet noodzakelijk duurder dan anderen. Wij garanderen dat de prijs altijd in balans is met uw vraag.

